

Rapport:

DIGITAL YTRINGSFRIHED OG SOCIALE MEDIER

- en undersøgelse af hvilke kommentarer der bliver slettet fra fem danske nyhedsmediers facebooksider

Digital ytringsfrihed og sociale medier

Af

Jacob Mchangama - jacob@justitia-int.org

Eske Vinther-Jensen - eske@commonconsultancy.com

Ronne Brandt Taarnborg - ronnie@ogtal.dk

© Justitia og forfatterne, 2020

ISBN: 978-87-970849-8-4

Justitia - Danmarks uafhængige juridiske tænketank

Lautrupsgade 13, 3. sal. 2100 København Ø

www.justitia-int.org

info@justitia-int.org

Justitia er Danmarks eneste juridiske tænketank, der alene har fokus på retssikkerhed og frihedsrettigheder. Justitias formål er gennem analyser af høj faglig kvalitet og fremsættelse af konkrete juridiske løsningsforslag at påvirke den offentlige og politiske dagsorden med henblik på at fremme en politisk kultur, hvor disse værdier nyder den nødvendige respekt.

Justitias publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Rapporten er støttet af:

Jyllands-Posten Fond

Indhold

1. Sammenfatning	2
2. Om rapporten	4
2.1 Rapportens hovedkonklusioner	4
3. Indledning?	6
3.1 Hvad bliver fjernet fra Facebook?	6
3.2 Der er brug for en faktabaseret debat	6
4. Metode	7
4.1 Udvalgelse af nyhedsmedier	7
4.2 Indhentning af data	8
4.3 Slettede kommentarer	8
4.4 Kodning af data	9
4.5 Eksempler på slettede kommentarer	11
4.6 Statistisk analyse af data	13
5. Analyse: Hvad bliver slettet?	13
5.1 Hvad er det årlige omfang?	15
6. Juraen i modereringen	16
7. Ytringsfrihed på sociale medier	18
8. Videre perspektiver og dilemmaer	18
9. Bilag	20
9.1 Bilag A: Juridisk notat	20
9.2 Bilag B: Statistisk grundlag	24
9.3 Bilag C: Data for de fem nyhedsmediers facebooksider	26

1. Sammenfatning

Ytringsfrihedens grænser har længe været et omdiskuteret emne, men det har fået en ny dimension. For i takt med at store dele af den demokratiske samtale er rykket over på internettet og i særdeleshed på sociale medier, er det i vidt omfang blevet private aktører, der står for at moderere den. Dermed er virksomheder som Facebook med til at sætte rammerne for danskernes praktiske udøvelse af ytringsfriheden.

Spørgsmålet om ytringsfrihedens grænser på Facebook har således stor praktisk betydning. For danskerne debatterer flittigt samfundsforhold på de sociale medier, når de f.eks. diskuterer og kommenterer på nyhedsmediernes facebookopslag. Men 6,2% af kommentarerne på fem udvalgte nyhedsmediers facebooksider forsvinder igen. Det svarer til, at der på de fem facebooksider i denne undersøgelse årligt slettes mere end 530.000 kommentarer.

Kommentarerne kan slettes enten af Facebook, nyhedsmediet eller facebookbrugeren selv, men set udefra kan man ikke fastslå, hvem der trykker på knappen. Dermed er det ikke muligt at udpege, hvem der reelt modererer den politiske diskussion og offentlige debat, som finder sted i kommentarsporene på nyhedsmediernes facebooksider. Dog er det muligt at identificere omfanget og indholdet af de slettede kommentarer på de relevante facebooksider. Denne rapport afdækker således, hvad de slettede kommentarer handlede om, og hvor mange der var tale om.

Rapporten vurderer, at

- 1,1% af de kommentarer, som bliver fjernet, er strafbare efter dansk lov. Det svarer til, at der årligt slettes 5.400 strafbare kommentarer fra de fem facebooksider i undersøgelsen.
- 6,0% af de kommentarer, som bliver slettet, kan karakteriseres som racistiske eller truende, men uden at der er tale om strafbare ytringer.
- 24,9% af de kommentarer, som bliver slettet, kan karakteriseres som nedladende eller groft nedladende.
- 39,7% af de kommentarer, som bliver slettet, kan karakteriseres som generelle holdningsytringer, der hverken er strafbare eller er vurderet til at kunne beskrives som racistiske, truende eller nedladende.

Det betyder, at for hver gang der slettes én strafbar kommentar, slettes der cirka 36 generelle holdningsytringer. Grundet det meget store antal kommentarer på Facebook generelt er det rapportens vurdering, at der årligt bliver slettet 366.479 lovlige kommentarer på de fem sider, heraf 213.191 generelle holdningsytringer om eks. politik og samfundsforhold.

Rapporten vurderer samtidig, at der også efter moderering fra både Facebook og det danske nyhedsmedie stadig findes strafbare forhold, som får lov til at ligge fremme på de fem danske nyhedsmediers facebooksider, svarende til 0,3% af det samlede antal kommentarer. Grundet det meget store antal kommentarer på Facebook generelt er det rapportens vurdering, at der årligt vil kunne forefindes op mod 18.900 strafbare ytringer på de fem facebooksider, som ikke er blevet slettet. Der er naturligvis stor usikkerhed om det eksakte tal, da rapporten bygger på en stikprøve af en måneds kommentarer for de fem nyhedsmedier, og der kan være variation i kommentarsporene fra måned til måned. Det vurderes dog sandsynligt, at der hvert år vil stå flere tusinde strafbare kommentarer tilbage. De estimerede 18.900 strafbare ytringer skal således sammenholdes de estimerede 5.400 slettede, strafbare kommentarer. På baggrund af denne stikprøveundersøgelse kan man således se, at for hver strafbare kommentar, der slettes, findes tre-fire strafbare kommentarer, der ikke slettes¹.

Rapportens juridiske analyse påpeger, at medierne som udgangspunkt kun kan holdes juridisk ansvarlige for brugernes kommentarer under særlige omstændigheder.

¹ Dette afsnit er blevet sprogligt præciseret i forhold til den første udgave af rapporten.

2. Om rapporten

I disse år diskuterer politikere, eksperter og meningsdannere næsten dagligt, i hvilket omfang Facebook og andre sociale medier skal fjerne mere uønsket indhold fra deres platforme. På trods af diskussionens omfang er der kun lavet få systematiske undersøgelser af, hvad der slettes på sociale medier. De undersøgelser rapporten er bekendt med tager enten udgangspunkt i bestemte tematikker² eller moderering af sociale medier i autoritære regimer.³ ⁴ Facebook udkommer imidlertid med sine egne tal i de løbende "Transparency Reports". Disse tal er Facebooks alene og præsenterer modereringstal på et overordnet, internationalt niveau.⁵

Denne rapport ønsker at bidrage til at råde bod på den manglende viden og præsenterer derfor den første uafhængige og systematiske kortlægning af, hvilket kommentarindhold der bliver slettet på udvalgte danske nyhedsmediers facebooksider. Det har været målet at skabe et faktisk overblik over omfanget og indholdet af sletningen, der kan tjene som grundlag for en debat om balancen mellem digital ytringsfrihed og samfundets ønsker til rammerne for den offentlige samtale.

Datamaterialet for rapporten er omfattende. Der er hentet 724.244 kommentarer fra fem danske nyhedsmediers facebooksider: Danmarks Radio Nyhederne, Den Korte Avis, Ekstra Bladet, Politiken og TV2 Nyhederne. Det er blevet undersøgt, hvor mange af disse kommentarer der er blevet slettet, og 1191 af de slettede kommentarer er efterfølgende blevet vurderet juridisk og kvalitativt, og inddelt i fem kategorier: (1) strafbare ytringer, (2) ikke-strafbare ytringer af racistisk eller truende karakter, (3) nedladende eller groft nedladende ytringer, (4) generelle holdningsytringer og (5) uforståelige ytringer. Der er også foretaget en tilsvarende analyse af 1191 kommentarer, som ikke er blevet slettet, for at undersøge hvordan debatten ser ud efter sletningen.

En af analysens konklusioner er, at det enkelte nyhedsmedies modereringspraksis har betydning for, hvor meget der slettes. Derfor kan rapporten ikke bruges til at sige noget generelt om moderering på andre facebooksider i Danmark og kan ikke automatisk antages at være beskrivende for andre nyhedsmedier.

2.1 Rapportens hovedkonklusioner

Samlet bliver 6,2% af alle kommentarer slettet på tværs af de fem nyhedsmedier. Dette tal varierer dog på tværs af mediesider, og omfanget af den sletning der finder sted er altså afhængig af det

² <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1461444818776611>

³ <https://gking.harvard.edu/publications/randomized-experimental-study-censorship-china>

⁴ <https://citizenlab.ca/2020/03/censored-contagion-how-information-on-the-coronavirus-is-managed-on-chinese-social-media/>

⁵ <https://transparency.facebook.com/>

enkelte medie. Gennemsnitligt bliver der slettet kommentarer på hvert andet opslag fra de fem involverede mediers facebooksider. 39,7% af de slettede kommentarer er generelle holdningsytringer; 24,9% er enten nedladende eller groft nedladende; 6,0% kan opfattes som racistiske eller truende og 1,1% kan være strafbare.

Kategori	Eksempel
1,1% af de slettede kommentarer var strafbare	brænd ham til døden sted for 5 års fængsel 🗣️🗣️
6,0% af de slettede kommentarer var ytringer, der kan opfattes som racistiske eller truende, men som ikke vurderes strafbare.	Husk at skrive, klart og tydeligt, også inden man trykker på linket, at SÆLGEREN VAR EN FUCKING JØDE
24,9% var enten nedladende eller groft nedladende.	Er hun SINDSSYG ... og NU SKAL DENNE EGO KÆLLING IKKE TRO, at hun er noget..... "- Jeg skal ikke udsættes for en farlig sygdom, fordi du eksempelvis har en dårlig vane, siger hun...SÅ SKRID AD HELEVEDE TIL
39,7% af de slettede kommentarer var generelle holdningsytringer.	Måske vi bare skal indordne os under den røde regering ekstra 4 år . Alt det her fnidder i venstre ledelse og nu ude i Marken , det gør da bestemt kun de røde stærkere . Og formand Jacob Ellegaard . Det bliver et nej tak herfra.

3. Indledning: Hvem sætter rammerne for den offentlige, digitale samtale?

En stor del af den offentlige samtale i Danmark finder i dag sted på Facebook, hvor der bliver diskuteret alt fra kriminalitet, flygtninge og integration til sport, ligestilling og klima. Meninger og tanker om det, som optager danskerne, bliver udtrykt, delt, diskuteret og modargumenteret. Hver dag logger næsten 2 ud af 3 danskere ind på Facebook⁶, og mere end halvdelen får dagligt nyheder fra de sociale medier, hvor de samme nyheder kommenteres og vendes. Facebook er blevet en vigtig del af den demokratiske samtale, da mange danskere anvender Facebook som en platform, hvor de kan diskutere samfundets mange problemstillinger.

En del af de kommentarer og holdningsytringer, som facebookbrugerne afgiver på de store danske mediers nyhedssider, forsvinder efter at være blevet lagt op. De slettes enten af Facebook, de danske medier eller brugerne selv. Facebook har på verdensplan mere end 15.000 ansatte, der med udgangspunkt i udførlige manualer fjerner det indhold, som virksomheden ikke ønsker på sin platform, ligesom danske medier har mindre hold af moderatører, der også fjerner uønsket indhold – ofte på baggrund af offentligt tilgængelige retningslinjer.

3.1 Hvad bliver fjernet fra Facebook?

Med andre ord sætter Facebook og de danske medier rammerne for en del af den offentlige debat og bestemmer i praksis, hvad der må siges ved at slette kommentarer og opslag. Det rejser flere spørgsmål, som denne rapport forsøger at besvare: Hvor meget af debatten bliver fjernet? Hvilken type kommentarer bliver fjernet? Hvor meget af det, der fjernes, er i strid med dansk lovgivning, og hvor meget er ikke? Hvad er effekten af modereringen i den offentlige samtale?

3.2 Der er brug for en faktabaseret debat om, hvem der bestemmer, og hvad vi må sige på de sociale medier

I takt med udbredelsen af sociale mediers betydning for den offentlige samtale på godt og ondt er der en løbende debat om, i hvilken grad der skal fjernes indhold på de sociale medier, og hvem der skal sætte rammerne for det. Er det lovgivningen eller Facebooks retningslinjer, der skal bestemme, hvad der må skrives? Er det kun kommentarer, der er åbenlyst ulovlige, som skal fjernes, eller gælder det også f.eks. kommentarer, der er hadefulde eller groft nedladende uden at være strafbare? I

⁶ 64% ifølge DR's rapport, "Medieudviklingen 2019"

hvilken grad er samtalen på de sociale medier blevet til en så offentlig samtale, at vi som samfund ikke vil have, at den skal modereres af private virksomheder?

Med hvert nye eksempel på opfordring til vold, hadytringer og racisme stiger presset for øget regulering af, hvad der må udtrykkes på Facebook. I Tyskland blev det f.eks. i 2018 fastlagt ved lov, at Facebook skal fjerne alt indhold, som er åbenlyst ulovligt, hadefuldt, ærekrænkende eller opildner til vold inden for 24 timer. Forudsat at det rent faktisk fungerer, kan det på den ene side fremstå som en tillokkende løsning for dem, som gerne vil gøre Facebook til et mere sikkert sted at debattere og opholde sig. På den anden side er der en risiko for, at det i praksis vil medføre moderering, som rækker ud over lovgivningen og dermed få karakter af censur af lovlige ytringer.

Desværre findes der i dag ikke offentligt tilgængelig viden om, hvad der bliver slettet i Danmark, og i hvor stort et omfang, der bliver slettet, ud over det som Facebook selv stiller til rådighed. Det er et problem for den enkelte, fordi man kan opleve, at ens opslag eller kommentar bliver fjernet uden forklaring og uden at forstå hvorfor. Det er potentielt også et problem for samfundet, hvis lovlige ytringer bliver fjernet fra vigtige debatfora af sociale medier og nyhedsmedier. Omvendt kan der også argumenteres for, at det er et problem, hvis lovovertrædelser får lov til at stå tilbage i kommentarspor uden at blive fjernet.

Derfor er hensigten med denne rapport at give et overblik over omfanget og indholdet af sletning på udvalgte danske mediers facebooksider i dag, så den nødvendige debat om ytringsfrihed og sociale medier kan foregå på et faktisk oplyst grundlag.

4. Metode

Formålet med analysen har været at kortlægge, hvor mange kommentarer og svar på kommentarer, der bliver slettet på et udvalg af store danske nyhedsmediers facebooksider. Derudover har analysen også haft til hensigt at kortlægge indholdet i de slettede kommentarer, herunder i hvilket omfang de slettede kommentarer kunne være strafbare.

Undersøgelsen af sletningen på de fem nyhedsmediers facebooksider er foretaget i fire trin: 1. Udvælgelse af nyhedsmedier. 2: Indhentning af data. 3: Kodning af data. 4: Statistisk analyse af data.

4.1 Udvælgelse af nyhedsmedier

For at tilvejebringe et overblik over sletningens omfang og karakter har rapporten først udvalgt fem danske nyhedsmediers facebooksider: Danmarks Radio Nyhederne, Den Korte Avis, Ekstra Bladet,

Politiken og TV2 Nyhederne. De er udvalgt at undersøge de vigtigste nyhedsmedier (DR og TV2)⁷, to store trykte medier med tradition for debat (Politiken og Ekstra Bladet) samt et medie med debat og meninger, 'der slår gnister', og har færre ressourcer til potentiel moderering (Den Korte Avis)⁸. Derefter er der hentet en stor mængde opslag og kommentarer (data)⁹ fra de fem facebooksider, og endelig er der foretaget analyser af data.

4.2 Indhentning af data

Til brug for analysen er der indsamlet data fra de fem nyhedsmediers facebooksider. Der er hentet kommentarer og svar (herefter benævnt 'kommentarer'), som facebookbrugere har afgivet på de fem nyhedsmediers opslag. Til brug for analysen er Facebooks Graph API blevet benyttet til at hente data fra de fem sider.

Der er blevet indsamlet data i perioden 6. august 2019 til 9. september 2019, og der er i alt blevet indsamlet 724.244 kommentarer. Det samlede datagrundlag ser således ud:

Antal facebooksider	Antal opslag	Antal kommentarer og svar i alt	Antal slettede kommentarer og svar
5	3.987	724.244	44.734

4.3 Slettede kommentarer

For at finde ud af hvilke kommentarer, der er blevet slettet, er der hvert 8. minut blevet hentet data med Facebooks Graph API. Hver gang er alle offentlige opslag, som er blevet lagt op inden for de seneste 48 timer (inklusive alle kommentarer og svar) blevet hentet. Alle opslag, kommentarer og svar er derefter blevet lagt ind i en database. Endelig er indholdet af kommentarer og svar i databasen blevet sammenlignet med det indhold, som netop er blevet hentet. Hvis der er fundet en kommentar eller et svar i databasen, som ikke kunne genfindes i indholdet fra hentningen, er denne blevet markeret som slettet.

Metoden fungerer på den måde, at api-hentningen kun henter indhold, der er tilgængeligt på nyhedsmediets facebookplatform i realtid. En kommentar, der således findes i databasen, men ikke

⁷ DR, "Medieudviklingen 2019".

⁸ <https://denkorteavis.dk/om-os/>

⁹ Se tabel i bilag C for data hentet fra hvert af de fem medier samt deres antal af følgere.

længere er på platformen, er altså blevet slettet. At kommentaren stadig findes i databasen skyldes, at den er blevet indsamlet ved en tidligere hentning.

'Slettet' eller 'Modereret'

Det er i indsamlingen af slettede kommentarer ikke muligt at præcisere, hvem der rent faktisk har foretaget sletningen, og der vil altid være tre mulige kilder til den:

- Facebookbrugeren selv kan slette kommentaren, hvis vedkommende fortryder den af forskellige årsager (stavefejl, indhold mm.).
- Nyhedsmediet kan slette kommentaren, hvis det vurderer, at den ikke lever op til de krav for debatten, som mediet selv har sat.
- Facebook kan slette kommentaren, hvis de vurderer, at den ikke lever op til deres Fællesskabsregler.¹⁰

Da det ikke er muligt gennem data at skelne mellem de tre, bliver fænomenet i selve analysen benævnt "sletning" under ét, og kommentarerne bliver benævnt 'slettede'. I de tilfælde, hvor rapporten bruger begrebet "moderering", er det vurderingen, at sletningen kan tilskrives enten ejeren af siden (eks. TV2 eller DR) eller Facebook selv.

Det er en selvstændig pointe, at det ikke er muligt for offentligheden at se, hvem der reelt udøver moderering af den offentlige samtale. De data bliver ikke stillet til rådighed fra Facebooks side.

4.4 Kodning af data

Indholdet af de slettede kommentarer er blevet analyseret, og der er gennemført en juridisk og kvalitativ vurdering af dem.

Der er først gennemført en kodning af 1.191 tilfældigt udvalgte kommentarer. To juridiske konsulenter har vurderet alle kommentarerne i forhold til straffeloven, og vurderingen er efterprøvet af en juridisk seniorkonsulent. De strafbare kommentarer er blevet markeret som sådanne. Herefter er der på baggrund af en første gennemlæsning af de resterende kommentarer dannet fire kvalitative kategorier. To konsulenter har inddelt det samme prøvesample på 200 kommentarer i de fire kategorier for at sikre konsistens, og herefter er alle ikke-strafbare kommentarer blevet kodet.

¹⁰ Facebook offentliggør en udførlig beskrivelse af, hvad de forbeholder sig retten til at slette og udgiver også aggregeret statistik over slettede opslag og kommentarer. Se: <https://www.facebook.com/communitystandards/>

Alle 1191 kommentarer er altså blevet inddelt i fem kategorier:

1. Strafbare ytringer

For det første, er det blevet vurderet, om der er tale om ytringer, som ville kunne føre til domsfældelse i forhold til de mest relevante paragraffer i straffeloven. De paragraffer i straffeloven, som kommentarerne er blevet vurderet i forhold til, er følgende:

- § 119, stk. 1, om trusler mod personer i offentligt hverv
- § 136, stk. 1, om tilskyndelse til forbrydelse
- § 136, stk. 2, om billigelse af strafbare forhold (herunder terror)
- § 266 om trusler, § 266 b om trusler, forhånende og nedværdigende udtalelser på baggrund af race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse, tro eller seksuel orientering ("racismeparagraffen")
- § 267 om ærekrænkelser.

Vurderingen af hvorvidt de relevante kommentarer medfører en overtrædelse af de omtalte paragraffer, indebærer en vis grad af usikkerhed, da der er tale om ofte vage og usikre begreber, og da den relevante kontekst for den pågældende ytring spiller en væsentlig rolle for vurderingen af dens lovlighed. Det fremgår således også af Ytringsfrihedskommissionens Betænkning nr. 1573, at særligt rækkevidden og det nærmere indhold af straffelovens §§ 136, stk. 2, 3 og 266b indeholder en signifikant grad af uklarhed. For en nærmere gennemgang af overvejelserne i forbindelse med denne vurdering henvises til bilag A.

2. Ikke strafbare ytringer der kan opfattes som racistiske eller truende

I denne kategori falder kommentarer, som kan opfattes som enten racistiske eller direkte/indirekte truende. Ingen af disse kommentarer vurderes at være strafbare. Eksempler på denne type ytring er: " De har simpelthen jord i hovedet, bliv nede i Langtbortistan. Sådan en flok analfabeter" og " Fucking idioter! Håber de dør en smertefuld død."

3. Nedladende eller groft nedladende ytringer

Kommentarerne i denne kategori udtrykker nedladende eller groft nedladende holdninger over for personer eller grupper af personer. Ingen af dem vurderes at være strafbare. Eksempler på denne type ytring er: " På godt dansk luderso" og " Tá en tudekiks duksedreng and fuck of asshole 🤔🤔🤔🤔🤔".

4. Generelle holdningsytringer

Generelle holdningsytringer er kommentarer, der ikke falder under nogen af de ovenstående kategoriseringer, og som bør betragtes som almindelige holdningstilkendegivelser eller lignende. Eksempler på denne type ytring er: " Det er forældre, der forsøger at købe sig til kærlighed fra børnene. Hvis jeg nu køber alle disse ting til dig, så lover du at lade være med at bebrejde mig en dårlig barndom, når du bliver voksen" og " Danske politikere tror, at alt kan afhjælpes med højere afgifter. Bevares det hjælper da på statskassen, men de penge bliver jo så delt ud til højre og venstre uden omtanke, og brugt på latterlige og ligegyldige projekter samt indkøb. Den eneste der taber på det er de lavtlønnede."

5. Uforståelige

Her er der tale om uforståelige kommentarer, kommentarer der 'tagger' venner og lignende – altså kommentarer, som ikke falder ind under nogen af de fire foregående kategorier. Eksempler på denne type ytringer er: " Sadia MA" og "Dittee"

4.5 Eksempler på slettede kommentarer:

Kategori	Eksempel 1	Eksempel 2	Eksempel 3	Eksempel 4	Eksempel 5
Strafbare	Sådan en som ham han skal bare dræbes med det samme 😞😞	Så pis da hjem til perkistan, nassere	brænd ham til døden sted for 5 års fængsel 🙏🙏	Vi skulle aldrig ha' lært de aber at kravle ned fra træerne 😞😞😞😞	Fatter ikke, i min øjne stadig et sygdom og være bøsse især, føj for satan! 🙏🙏
Ikke strafbare ytringer, der kan opfattes som havende racistisk eller truende karakter	De har simpelthen jord i hovedet, bliv nede i Langtbortistan. Sådan en flok analfabeter.	Muslimere er ofte selvoptaget og for dumme til at forstå at hensyntagen til andre end muslimere er vanlig i civiliserede samfund.	Husk at skrive, klart og tydeligt, også inden man trykker på linket, at SÆLGEREN VAR EN FUCKING JØDE	Hun sku bindes til en lygtepæl, og så ku forældrene for lov til at gøre ved hende, hva de nu følte træng til. Sådan en møgkælling.	Fucking idioter! Håber de dør en smertefuld død.
Nedladende eller groft nedladende	Dumme ko	Tå en tudekiks duksedreng and fuck of asshole 🙏🙏🙏🙏🙏	Er hun SINDSSYG ... og NU SKAL DENNE EGO KÆLLING IKKE TRO, at hun er noget..... "-	Gad godt og prikke ruden ind på hende, elsker unge piger	På godt dansk luderso

			Jeg skal ikke udsættes for en farlig sygdom, fordi du eksempelvis har en dårlig vane, siger hun...SÅ SKRID AD HELEVEDE TIL		
Generelle holdningsytringer	Grønland er en del af rigsfællesskabet med Dronning Margrethe 2 af Danmark som overhoved eller Rigsforstander .Danmark .Færøerne.Grønland .det kan ikke sælges .hvis så kan vi sælge Sjælland til svenskerne nej vel .DKDK	Det er forældre, der forsøger at købe sig til kærlighed fra børnene. Hvis jeg nu køber alle disse ting til dig, så lover du at lade være med at bebrejde mig en dårlig barndom, når du bliver voksen.	Måske vi bare skal indordne os under den røde regering ekstra 4 år . Alt det her fnidder i venstre ledelse og nu ude i Marken , det gør da bestemt kun de røde stærkere . Og formand Jacob Ellegaard . Det bliver et nej tak herfra.	Danske politikere tror, at alt kan afhjælpes med højere afgifter. Bevares det hjælper da på statskassen, men de penge bliver jo så delt ud til højre og venstre uden omtanke, og brugt på latterlige og ligegyldige projekter samt indkøb.. Den eneste der taber på det er de lavtlønnede.	Hvornår bliver der sat loft på hvor mange år man kan være på offentlig forsørgelse. Det kan ikke være rigtigt at man kan få kontanthjælp i 10,15 , 20 eller 30 år. Sæt nu et Max antal år på. Så tvang man jo folk ud i at finde sig et arbejde. Men som det er nu så kommer der jo bare penge ind på kontoen hver måned. STRAM DOG OP REGERING.
Uforståelige	.	Dittee	Φίλιππος Να κάνουμε και εμείς Μιλτος Homecoming;	Sadia MA	Pia

4.6 Statistisk analyse af data

I studiet af de i alt 44.734 slettede kommentarer og de 679.510 ikke-slettede kommentarer, er der gennem princippet om simpel tilfældig udvælgelse trukket 1.191 kommentarer fra de to populationer. Til dette er der anvendt en randomiseringsalgoritme og derefter gennemført en kvalitativ kodning af de to stikprøver hver bestående af 1.191 kommentarer.

Idet stikprøven lever op til kriteriet om simpel tilfældig udvælgelse, kan rapporten benytte statistiske tests til at validere resultaterne. Dette er gjort med principperne for test af stikprøvegennemsnit, og resultaterne lever op til et 5% signifikansniveau, det vil sige en 95% analytisk sandsynlighed med en mulig variation på cirka 3%. Rapportens analyser lever således op til alle statistiske principper, og de tendenser der afdækkes, kan generaliseres til den samlede mængde kommentarer fra de undersøgte Facebooksider.

5. Analyse: Hvad bliver slettet?

Overordnet viser analysen, at der finder sletning sted på de store danske nyhedsmediers facebooksider, og at sletningen har et målbart omfang. Der bliver dog slettet kommentarer i varierende omfang på tværs af nyhedsmediernes. Der bliver slettet flere kommentarer, som er udtryk for almindelige holdningsytringer, end der bliver slettet strafbare, racistiske, truende og nedladende kommentarer til sammen.

6,2 % af alle kommentarer på nyhedsmediernes i undersøgelsen bliver slettet

Ud af 724.244 kommentarer i hele perioden er 44.734 kommentarer blevet slettet og er altså forsvundet fra de fem nyhedsmediers facebooksider. Det svarer til, at 6,2% af alle kommentarer forsvinder efter at være blevet lagt op. Fordelt på antal opslag betyder det, at der bliver slettet kommentarer på halvdelen af alle opslag, der bliver lagt op på de fem sider.

Antal slettede kommentarer og svar	Andel slettede kommentarer og svar	Antal opslag med slettede kommentarer og svar	Andel opslag med slettede kommentarer og svar
44.734	6,2 %	2.020	50,7%

Der bliver modereret i forskelligt omfang på nyhedssiderne

Der er variation i, hvor meget der procentvist bliver slettet fra mediesiderne og dermed for, hvad der bliver fjernet. Således bliver der slettet færrest kommentarer på Den Korte Avis (4,1%), mens der bliver slettet flest på Danmarks Radio Nyhederne (6,5%). I hvilket omfang forskellene kan tilskrives nyhedsmediernes moderering af deres sider, brugernes adfærd eller Facebooks moderering, kan analysen ikke påvise. Men tallene tyder på, at der finder en moderering sted, og at omfanget af modereringen afhænger af det enkelte medie. Den Korte Avis – det medie de ønsker den mest frie debat – er således også det medie, hvor færrest kommentarer bliver slettet.

Danmarks Radio Nyhederne	Den Korte Avis	Ekstra Bladet	Politiken	TV2 Nyhederne
6,5 %	4,1 %	6,6%	6,3%	5,6 %

Langt størstedelen af de slettede kommentarer er ikke strafbare

Blandt de 1.191 slettede kommentarer er der fundet 13 kommentarer, som vurderes at være strafbare, svarende til en andel på 1,1%. Det betyder, at 98,9% af de slettede kommentarer ikke vurderes at være strafbare.

6,0% af de slettede kommentarer er ikke strafbare, men kan opfattes som enten racistisk eller truende

Blandt de 1.191 slettede kommentarer er der fundet 72 kommentarer, som ifølge den kvalitative kodning kan opfattes som racistiske eller truende (direkte og indirekte) svarende til 6,0%. Ingen af disse kommentarer vurderes dog til at være strafbare. De kan altså opfattes som racistiske eller truende, men vurderes ikke til at være racistiske eller truende i juridisk forstand.

En fjerdedel af de slettede kommentarer er enten nedladende eller groft nedladende

Blandt de 1.191 slettede kommentarer er der fundet 297 kommentarer, som i den kvalitative kodning er vurderet som enten nedladende eller groft nedladende, svarende til 24,9%.

Sletningen fjerner flere generelle holdningsytringer end strafbare, racistiske, truende og nedladende kommentarer til sammen

Blandt de 1.191 slettede kommentarer er der fundet 473 kommentarer, som i den kvalitative kodning er vurderet som generelle holdningsytringer, svarende til 39,7%. Det vil sige, at der bliver slettet flest kommentarer, som hverken er strafbare, racistiske, truende eller nedladende.

28,2% af de slettede kommentarer er uforståelige

Blandt de 1.191 slettede kommentarer er der fundet 336 kommentarer, som i den kvalitative kodning er vurderet som uforståelige. Det svarer til 28,2%. Kommentarerens uforståelige karakter gør, at det umuligt at vurdere, om de tilhører nogle af de andre kategorier.

Manuelt kodede kommentarer	Antal slettede	Antal ikke-slettede	Andel slettede i %	Andel ikke-slettede i %
Strafbare	13	3	1,1%	0,3%
Ikke strafbare, men kan opfattes racistisk/truende	72	10	6,0%	0,8%
Nedladende eller groft nedladende	297	57	24,9%	4,8%
Generelle holdningsytringer	473	653	39,7%	54,8%
Uforståelige	336	468	28,2%	39,3%
I alt	1191	1191	100%	100%

5.1 Hvad er det årlige omfang?

Rapportens datagrundlag dækker over aktiviteten på 5 udvalgte facebooksider i en periode på 33 dage og består af 724.244 kommentarer, hvoraf 44.734 er blevet slettet. For at forstå hvor mange kommentarer der er tale om på årsbasis, har rapporten estimeret antallet af kommentarer i de 5 kategorier over et år. En nærmere præsentation af beregninger og statistiske tests af materialet findes i bilag B.

Estimerede antal kommentarer på et år	Antal slettede kommentarer i undersøgelsesperioden (n=44696)	Antal ikke-slettede kommentarer i undersøgelsesperioden (n=679510)	Estimerede antal slettede kommentarer på et år på de fem sider	Estimerede antal ikke-slettede kommentarer på et år på de fem sider
Strafbare	488	1.712	5.400	18.930
Ikke strafbare, men kan opfattes racistisk/truende	2.704	5.705	29.910	63.101

Nedladende eller groft nedladende	11.155	32.521	123.378	359.678
Generelle holdningsytringer	17.766	372.561	213.191	4.120.524
Uforståelige	12.620	267.011	139.579	2.953.147
TOTAL	44.734	679.510	536.808	7.515.381

På trods af at sletningen fjerner mange af de strafbare kommentarer, vil der stadig ligge en betydelig mængde ulovlige ytringer tilbage i kommentarsporene. Dette skyldes det meget store antal kommentarer, der er tale om. I alt estimerer rapporten, at der efter sletningen stadig vil kunne findes 18.930 ulovlige ytringer om året på de fem sider under antagelse af, at de undersøgte kommentarer i stikprøven følger samme fordeling som den samlede mængde kommentarer om året på de fem nyhedsmediers sider. De estimerede 18.930 ulovlige ytringer skal holdes op mod, at der baseret på dette estimat årligt slettes i alt 349.363 lovlige kommentarer på de fem sider, heraf 213.191 generelle holdningsytringer om eks. politik og samfundsforhold¹¹.

6. Juraen i modereringen: Kan medierne straffes for ikke at fjerne ulovlige ytringer?

Rapporten viser, at der bliver skrevet kommentarer, som er strafbare. Dermed bliver det et vigtigt spørgsmål i forhold til modereringen, hvorvidt medierne har et retligt ansvar for de kommentarer, som brugerne lægger op. Som allerede nævnt, er det ikke muligt at fastslå, i hvilken grad sletningen af kommentarer udføres af Facebook, medierne eller brugeren selv, men det ligger dog fast, at både Facebook og nyhedsmedierne modererer.

Det følger af Pressenævnets administrative praksis for medieansvarsloven, at medier ikke kan holdes ansvarlige for brugernes kommentarer.¹² Dette er også anført i Dansk Journalistforbund og Danske Mediers guide til presseetiske regler.¹³

¹¹ Dette afsnit er blevet sprogligt præciseret i forhold til den første udgave af rapporten.

¹² Pressenævnets kendelse i sag nr. 2007-6-547, 17-70-01099, 2018-80-0170 og 2018-80-0187.

¹³ Dansk Journalistforbund og Danske Medier: Guide presseetiske regler (2013), fundet på: https://journalistforbundet.dk/sites/default/files/inline-files/Guide_Presseetiske-regler.pdf, s. 8.

Der har endnu ikke været en straffesag om mediers medvirkensansvar efter straffeloven, men det formodes, at medier kan ifalde et strafferetligt ansvar, hvis de forsætligt eller uagtsomt udbreder en ulovlig ytring, eller hvis mediet får kendskab til en ulovlig ytring men undlader at gøre noget ved den.¹⁴ Under visse omstændigheder kan medvirkensansvar også pålægges som en følge af mediets passivitet.¹⁵

Facebooksider med kommentarspor oplyser ofte om retningslinjer for debatten og modereringen. Blandt medierne i denne rapport har Danmarks Radio Nyhederne, Ekstra Bladet, Politiken og TV2 Nyhederne offentligt tilgængelige retningslinjer for deres moderering af kommentarer, og kun Den Korte Avis oplyser ikke om deres retningslinjer. Blandt de fire, der har retningslinjer, er der stor forskel på indholdet og omfanget af disse, hvilket fremgår af nedenstående sammenligning.

	Danmarks Radio Nyhederne ¹⁶	Den Korte Avis	Ekstra Bladet ¹⁷	Politiken ¹⁸	TV2 Nyhederne ¹⁹
Retningslinjer/regler for debatten	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja
Regel mod anonymitet/falske profiler	Ja	-	Nej	Ja	Ja
Regel om indholdsmæssig sammenhæng med opslaget	Ja	-	Ja	Ja	Ja
Regel mod groft sprog	Ja	-	Nej	Ja	Ja
Regel mod ulovlige ytringer	Ja	-	Ja	Ja	Nej
Regel mod kommercielt indhold	Ja	-	Ja	Ja	Ja
Regel mod ytringer som ikke er på dansk	Ja	-	Nej	Nej	Nej

Generelt kan det siges, at alle mediernes retningslinjer går videre end det, som følger af dansk ret. De moderer altså debatten i deres kommentarspor på en måde, som fjerner lovlige ytringer, og

¹⁴ U.2018B.113, Sten Schaumburg-Müller, Strafansvar for indholdet af onlinemedier – om formidleransvaret for medier, der ikke er omfattet af medieansvarsloven.

¹⁵ U.2018B.113, Sten Schaumburg-Müller, Strafansvar for indholdet af onlinemedier – om formidleransvaret for medier, der ikke er omfattet af medieansvarsloven.

¹⁶ <https://www.dr.dk/om-dr/drs-debatregler-paa-sociale-medier>

¹⁷ <https://www.facebook.com/notes/ekstra-bladet/retningslinjer-for-debat-pa-ekstra-bladets-facebook-side/10155363932203520/>

¹⁸ <https://www.facebook.com/notes/politiken/faellesskabsregler-for-politikens-sociale-medier/10156588815663294/>

¹⁹ https://nyheder.tv2.dk/samfund/2017-09-11-den-gode-debat?fbclid=IwAR2DJXePyeRhiR8cNsVSVig_hFUUNJQjKARL5bwmYxVpo2NZ1-WkkBH9Tk

påvirker dermed den praktiske udfoldelse af ytringsfriheden for danskere, der deltager i den offentlige debat på sociale medier.

7. Ytringsfrihed på sociale medier

Internettet og herunder sociale medier er inden for en ganske kort periode blevet et af de vigtigste kommunikationsmidler. Det har skabt en lighed i adgangen til at ytre sig og søge information i et omfang, som er uden fortilfælde. Kommentarsporerne på opslag, som dem der er inddraget i denne undersøgelse, er eksempler på dette. Her kan borgere interagere, meningstilkendegive og være enige eller uenige i de holdninger, der rapporteres af de traditionelle medier. Diskussioner, som tidligere var begrænset til politiske foreninger, kontrollerede medier eller dagligstuer, bliver nu åbnet for alle, der vil deltage.

Som denne undersøgelse viser, er der dog ikke tale om en uindskrænket ytringsfrihed, og det er privatretlige aktører, som gør indgreb i debatten på sociale medier. Fire af de privatretlige aktører, som er inddraget i denne undersøgelse, ser ud til at fjerne indhold på et grundlag, som går ud over det, der kræves ved lov. De begrænser således i praksis lovlige meningstilkendegivelser.

Danskernes ytringsfrihed beskyttes af grundlovens § 77 og den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10. Grundloven beskytter dog alene mod forudgående statslig censur og ikke mod 'censur' fra private aktører som Facebook. Menneskerettighedskonventions artikel 10 beskytter både mod forudgående og efterfølgende indgreb i ytringsfriheden, men er som udgangspunkt begrænset til beskyttelse mod statslige myndigheder. Ifølge E-handelsloven er sociale medier som udgangspunkt uden ansvar for indholdet på deres platforme, men kan dog ifalde et efterfølgende medansvar for ulovligt indhold, hvis de undlader at fjerne sådant indhold efter underretning.

8. Videre perspektiver og dilemmaer

Rapporten har tilvejebragt et faktuel overblik over omfanget og indholdet af sletningen af kommentarer på fem danske nyhedsmediers facebooksider. Den har vist, at 6,2% af alle kommentarer på siderne bliver slettet, at størstedelen af de slettede kommentarer er lovlige, og at en stor del af dem er generelle holdningsytringer. Det er også blevet vist, at andelen af slettede kommentarer varierer mellem de fem medier, ligesom deres modereringspolitikker gør det.

Selvom det ikke kan fastslås, hvad der slettes af nyhedsmedier, Facebook eller brugeren selv, konkluderer rapporten på ovenstående baggrund, at nyhedsmedierne selv sletter kommentarer.

Blandt de slettede kommentarer er det undersøgelsens vurdering, at 1,1% kan være strafbare, 6,0% kan opfattes som racistiske eller truende (uden at være strafbare), og 24,9% er enten nedladende eller groft nedladende. Samtidig er 39,7% af de slettede kommentarer generelle holdningsytringer.

På den ene side bliver der altså fjernet indhold, som kan være enten ulovligt, eller som mange vil opfatte som ubehageligt. På den anden side bliver der slettet flest kommentarer, som har karakter af almindelige og lovlige meningstilkendegivelser.

Det rejser en række spørgsmål og dilemmaer, som med fordel kan indgå i den offentlige debat om, hvad og hvor meget der slettes fra mediernes kommentarspor:

- Hvem bør sætte rammerne for den offentlige debat på de sociale medier, og i hvilket omfang er det en diskussion, der er så vigtig, at der skal lovgivning til?
- Hvordan bør modereringen på de sociale medier balancere ønsket om digital ytringsfrihed med ønsket om fravær af f.eks. groft nedladende ytringer?
- I hvilket omfang er det vigtigt med mere ensartede retningslinjer for moderering på tværs af f.eks. nyhedsmediers facebooksider?
- I hvilken omgang bør modereringen følge lovgivningens rammer og tillade alt, der ikke er ulovligt, og i hvilket omfang bør modereringen også fjerne ytringer, der kan opfattes som f.eks. hadefulde eller nedladende?
- I hvilket omfang er det hensigtsmæssigt, at private aktører forestår en moderering af den offentlige debat og sletter lovlige kommentarer - og dermed begrænser ytringsfriheden?

9. Bilag

9.1 Bilag A: Juridisk notat

Relevant lovgivning for vurdering af ytringers lovlighed

Justitia har foretaget en juridisk analyse af rapportens kommentarer og de straffelovbestemmelser, som kan tænkes påberåbt i forbindelse med fremsættelsen af ytringer på internettet. Justitia fandt ved første gennemgang, at 18 straffelovbestemmelser var væsentlige at undersøge nærmere. Der blev således foretaget en analyse af de enkelte bestemmelsers anvendelsesområde, herunder ved en inddragelse af retspraksis. Ved at inddrage retspraksis kunne der dannes et klarere billede af, i hvilke situationer de enkelte bestemmelser bliver anvendt i praksis.

Efter denne nærmere undersøgelse kunne det konkluderes, at kun en del af de først antagne paragraffer med sandsynlighed vil kunne føre til straf efter dansk lov.

Som anført på rapportens side 10, fandt Justitia, at de mest relevante straffelovsbestemmelser er:

- § 119, stk. 1, om trusler mod personer i offentligt hverv,
- § 136, stk. 1, om tilskyndelse til forbrydelse
- § 136, stk. 2, om billigelse af strafbare forhold, herunder terror,
- § 266 om trusler,
- § 266 b om trusler, forhånende og nedværdigende udtalelser på baggrund af race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse, tro eller seksuel orientering (racismeparagraffen), og
- § 267 om ærekrænkelser.

Nedenstående er en uddybende gennemgang af de nævnte bestemmelser, som kommentarerne er blevet vurderet op imod.

§ 119, stk. 1

Efter straffelovens § 119, stk. 1, straffes den, som øver vold, truer med at øve vold eller offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter trussel om vold mod nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv. Bestemmelsens anvendelsesområde blev for nylig udvidet i det omfang, at det ikke længere er en betingelse, at truslen er fremsat direkte over for den beskyttede person. Formålet hermed er at kriminalisere trusler, der generelt er egnede til at komme til den beskyttede persons kendskab.²⁰ Opfattelsen er, at § 119 kan blive aktuel ved fremsættelse af

²⁰ Der henvises til www.folketingstidende.dk, Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 73 som fremsat, bemærkninger til § 1, nr. 4.

facebookkommentarer med et ulovligt indhold, selvom den givne kommentar ikke fremsættes direkte på den beskyttedes egen Facebookprofil. Derfor har Justitia haft fokus på, om nogle af kommentarerne ville kunne føre til straf efter § 119, men fandt imidlertid ingen eksempler herpå.

§ 136, stk. 1

Straffelovens § 136, stk. 1, omhandler offentlig tilskyndelse til forbrydelse. At "tilskynde til forbrydelse" indebærer, at kommentaren *motiverer* eller *inspirerer* en anden til at begå en forbrydelse. Udtalelsen skal ske offentligt, f.eks. på en offentlig facebookside, og forbrydelsen som tilskyndes til, skal være af grov beskaffenhed eller af ikke-bagatelagtig karakter.²¹ Heri ligger, at kommentarer, der "blot" tilskynder til vold, hærværk eller økonomisk kriminalitet, ikke er omfattet af bestemmelsen. På den baggrund anså Justitia § 136, stk. 1, som værende relevant for gennemgangen af de kommentarer, der danner grobund for analysen. Jf. retspraksis, er det ikke et krav, at udtalelsen gives direkte til den person, som man ønsker at tilskynde til forbrydelse.

Ved en gennemgang af retspraksis fandt Justitia, at kommentarer som "Bomb den" om en moské,²² "Håber også moskeerne bliver bombet her i Danmark, så vil jeg gerne hjælpe med det"²³ og "Det lyder da rigtig godt så kan de selv smage deres egen terror - Forsæt endelig med disse angreb"²⁴ alle er blevet fundet lovstridige efter § 136, stk. 1.

Blandt de kommentarer, Justitia fandt strafbare efter bestemmelsen i nærværende analyse kan nævnes: "Sådan en som ham han skal bare dræbes med det samme", "brænd ham til døden sted for 5 års fængsel", "Skyd svinet", "Dræb hende", "Afliv hende", "Skyd ham. Slut" og "Læg miner".

§ 136, stk. 2

Straffelovens § 136, stk. 2, går videre end stk. 1, ved også at kriminalisere den offentlige, udtrykkelige billigelse af en forbrydelse, når forbrydelsen retter sig mod statens selvstændighed og sikkerhed og mod statsforvaltningen og de øverste myndigheder (straffelovens kapitel 12 og 13).²⁵ Bestemmelsen omfatter billigelse af forbrydelse mod både danske myndigheder og udenlandske myndigheder dog med undtagelse af billigelse af forbrydelser mod menneskeundertrykkende diktaturer.⁶ I praksis er kommentaren: "*Ja ham der gjorde det burde have en medalje*" i forbindelse med et terrorangreb i London,⁷ blevet omfattet af bestemmelsen. Det er Justitias vurdering, at § 136, stk. 2, kan have

²¹ Greve, V., Dahl Jensen, P., & Toftegaard Nielsen, G. (2012). Kommenteret straffelov - speciel del: lovbekendtgørelse nr. 1062 af 17. november 2011 af Straffeloven af 15. april 1930 med senere ændringer, Kap. 12-29 (§§ 98-306) (10. omarbejdede udg.). Kbh: Jurist- og Økonomforbundet, s. 117f.

²² TfK.2017.676V

²³ U.2017.348V

²⁴ U.2017.351V

²⁵ Greve, V. (2008). Bånd på hånd og mund: strafforfølgelse eller ytringsfrihed? (1. udgave.). Kbh: Jurist- og Økonomforbundet, s. 57.

relevans for offentligt fremsatte facebookkommentarer. Ingen af rapportens kommentarer faldt imidlertid ind under kategorien.

§ 266

Straffelovens § 266 indeholder et forbud mod fremsættelse af trusler om at foretage en strafbar handling, som er egnet til at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd. Det er ikke et krav, at den, som afgiver truslen, har til hensigt at gøre alvor af den. Truslen skal blot være egnet til at fremkalde frygt.²⁶ Egnethedsvurderingen foretages ud fra en samlet bedømmelse af truslens karakter, ordlyd og de omstændigheder, den er fremsat under. For at en Facebook-kommentar kan findes strafbar efter bestemmelsen, skal der være tale om en grov trussel, dvs. at en trussel om simpel vold ikke er omfattet, jf. f.eks. U.2013.472, hvor Højesteret fandt, at truslen om "en omgang bank" under de erkendte omstændigheder ikke var strafbar efter § 266. Truslen skal kunne henføres til en bestemt person, og skal som udgangspunkt være fremsat direkte overfor adressaten, men kan også fremsættes overfor en tredjemand, såfremt personen, der fremsætter truslen, har til hensigt, at tredjemanden skal videregive beskeden.

Dette var tilfældet i U.2017.2246 V, hvor en person havde fremsat trusler mod to politikere fra Det Radikale Venstre. "*Rohde og Østergaard er de allerførste, den dag vi finder rebene frem*". Truslen var skrevet på Rohdes offentlige Twitterprofil. For Rohdes vedkommende blev truslen omfattet af § 119, stk. 1, mens den for Østergaards vedkommende blev omfattet af § 266. I forhold til Østergaard blev der i dommen lagt vægt på, at truslen var fremsat på Rohdes Twitterprofil med henblik på, at Rohde skulle *viderebringe* truslen til Østergaard. Det havde yderligere betydning, at Østergaard blev nævnt ved navn.

Kommentarer efterladt på opslag fra nyhedsmedier vil i langt de fleste tilfælde ikke udgøre en direkte trussel, men der kan efter omstændighederne foreligge tilstrækkeligt fortsæt til, at truslen vil blive viderebragt til den egentlige adressat, som man fandt i dommen beskrevet ovenfor. Ved gennemgangen af kommentarerne fandt Justitia dog ingen eksempler herpå, da der ikke i nogle af tilfældene forelå tilstrækkeligt forsæt til at truslen skulle viderebringes til adressaten.

§ 266 b

Den såkaldte racismeparagraf gør det strafbart offentligt at fremsætte udtalelser, som truer, forhåner eller nedværdiger en gruppe af personer på grund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske

²⁶ Greve, V., Dahl Jensen, P., & Toftegaard Nielsen, G. (2012). Kommenteret straffelov - speciel del: lovbekendtgørelse nr. 1062 af 17. november 2011 af Straffeloven af 15. april 1930 med senere ændringer, Kap. 12-29 (§§ 98-306) (10. omarbejdede udg.). Kbh: Jurist- og Økonomforbundet, s. 461ff.

oprindelse, tro eller seksuelle orientering. Det er Justitias overbevisning, at bestemmelsens gerningsindhold kan udføres ved en kommentar på et nyhedsmedies Facebookopslag.

For at en kommentar er i strid med § 266 b, skal den rette sig mod en gruppe af personer. Yderligere skal indholdet være forhånende, nedværdigende eller truende mod en af de i bestemmelsen beskyttede persongrupper. Slutteligt kræves der, at kommentaren har en vis grovhed.²⁷

I praksis er følgende facebookkommentarer blevet anset for værende i strid med bestemmelsen:

- "God stil jo flere af de sorte abekatte til neandertalere vi kan skyde af jordens overflade jo bedre håber fanme ham der kastede den får en medalje"²⁸,
- "Blågaards Plads ..bered dig på et ordentligt tryk... bas... sepererede hoveder... sepererede arme.. mussier spredt udover dørkarme.. mussier lavet til pølser i deres egen tarme..Fuck Islam"
- "Jeg er færdig med at tolerere intolerance ... Nu kommer angrebet tilbage"²⁹
- "... ideologien Islam er fuldt ud lige så afskyvækkende, modbydelig, undertrykkende og menneskefjendsk som Nazismen. Den massive indvandring af Islamister her til Danmark, er det mest ødelæggende det danske samfund har været udsat for i nyere historisk tid"³⁰.

Kommentarer, Justitia vurderede som lovstridige efter § 266 b i denne opgørelse er blandt andet:

- "Vi skulle aldrig ha' lært de aber at kravle ned fra træerne " om en afrikaner,
- "Vi kan begynde med , ang skade dyr vi har jo Rentokil de plejer jo at ordne så nogle" om en somalier,
- "Så pis da hjem til perkistan, nassere",
- "Fatter ikke, i min øjne stadig et sygdom og være bøsse især, føj for satan!",
- "HÅBER DET VAR "KULTURBERIGERE" SOM BLEV STUKKET NED!"
- "En af naturens vidundere er nu et symbol på moralsk åndeligt og fysisk fordærv" om regnbueflaget.

§ 267

Efter straffelovens § 267, stk. 1, straffes den, der fremsætter eller udbreder en udtalelse eller anden meddelelse eller foretager en handling, der er egnet til at krænke nogens ære ("ærekrænkelser").

²⁷ Greve, V., Dahl Jensen, P., & Toftegaard Nielsen, G. (2012). Kommenteret straffelov - speciel del: lovbekendtgørelse nr. 1062 af 17. november 2011 af Straffeloven af 15. april 1930 med senere ændringer, Kap. 12-29 (§§ 98-306) (10. omarbejdede udg.). Kbh: Jurist- og Økonomforbundet, s. 464ff.

²⁸ TfK.2019.45V

²⁹ U.2020.445V

³⁰ U.2016.3158Ø

Dette gælder dog ikke, såfremt ærekrænkelsen angår en afdød og er begået senere end 20 år efter dødsfaldet, jf. § 267, stk. 2. Det er Justitias vurdering, at også denne bestemmelse har et gerningsindhold, der kan opfyldes ved at efterlade en kommentar på et nyhedsmedies Facebookopslag. Ved gennemgangen af kommentarerne, vurderede Justitia, om den enkelte kommentar rettede sig mod en levende fysisk person, eller en afdød fysisk person, som har været død i mindre end 20 år. Kommentaren skulle desuden være af en karakter, som objektivt set var egnet til at krænke nogens ære. Kommentarer der opfylder disse kriterier, men i øvrigt er sande, har tilstrækkeligt faktisk grundlag eller er skrevet i varetagelsen af anerkendelsesværdig interesse, for eksempel som led i en politisk debat, blev optalt som straffrie.³¹ Ved gennemgangen af rapportens kommentarer fandtes ingen af disse at være strafbare efter denne bestemmelse.

9.2 Bilag B: Statistisk grundlag

Manuelt kodede kommentarer	Antal slettede	Antal ikke-slettede	Andel-slettede i %	Andel ikke-slettede i %
Strafbare	13	3	1,1%	0,3%
Ikke strafbare, men kan opfattes racistisk/truende	72	10	6,0%	0,8%
Nedladende eller groft nedladende	297	57	24,9%	4,8%
Generelle holdningsytringer	473	653	39,7%	54,8%
Uforståelige	336	468	28,2%	39,3%
I alt	1191	1191	100%	100%

³¹ Greve, V., Dahl Jensen, P., & Toftegaard Nielsen, G. (2012). Kommenteret straffelov - speciel del: lovbekendtgørelse nr. 1062 af 17. november 2011 af Straffeloven af 15. april 1930 med senere ændringer, Kap. 12-29 (§§ 98-306) (10. omarbejdede udg.). Kbh: Jurist- og Økonomforbundet, s. 469ff.

Statistiske test af stikprøve	Andel slettede i %	Andel ikke-slettede i %	Z_værdi	P_p	Ændring i %	Signifikant ved en tosidet hypotese	Signifikant ved en ensidet hypotese
Strafbare	1,1%	0,3%	2,51	0,01	0,01	**	***
Ikke strafbare, men kan opfattes racistisk/truende	6,0%	0,8%	6,97	0,03	0,05	***	***
Nedladende eller groft nedladende	24,9%	4,8%	13,82	0,15	0,20	***	***
Generelle holdningsytringer	39,7%	54,8%	-7,39	0,47	-0,15	***	***
Uforståelige	28,2%	39,3%	-	-	-		
I alt	100%	100%	0,00	0,00	0,00		

*=90% **=95% ***=99%

Estimerede størrelser i undersøgelsesperioden:	% af den udvalgt stikprøve af slettede kommentarer (n=1190)	% af den udvalgte stikprøve af ikke-slettede kommentarer (n=1190)	Estimeret antal slettede kommentarer i undersøgelsesperioden	Estimeret antal ikke-slettede kommentarer i undersøgelsesperioden
6 august - 9 september 2019				
Strafbare	1,1%	0,3%	488	1.712
Ikke strafbare, men kan opfattes racistisk/truende	6,0%	0,8%	2.704	5.705
Nedladende eller groft nedladende	24,9%	4,8%	11.155	32.521
Generelle holdningsytringer	39,7%	54,8%	17.766	372.561
Uforståelige	28,2%	39,3%	12.620	267.011
TOTAL	100%	100%	44.734	679.510

Estimerede antal kommentarer på et år	Antal slettede kommentarer i undersøgelsesperioden (n=44696)	Antal ikke-slettede kommentarer i undersøgelsesperioden (n=679510)	Estimerede antal slettede kommentarer på et år på de fem sider	Estimerede antal ikke-slettede kommentarer på et år på de fem sider
Strafbare	488	1.712	5.400	18.930
Ikke strafbare, men kan opfattes racistisk/truende	2.704	5.705	29.910	63.101
Nedladende eller groft nedladende	11.155	32.521	123.378	359.678
Generelle holdningsytringer	17.766	372.561	213.191	4.120.524
Uforståelige	12.620	267.011	139.579	2.953.147
TOTAL	44.734	679.510	536.808	7.515.381

9.3 Bilag C: Data for de fem nyhedsmediers facebooksider

Nedenstående tabel viser data for alle opslag på de fem nyhedsmediers facebooksider i perioden 6. august til 9. september 2019, og som indgår i analysen.

Medie	Antal følgere	Antal opslag	Andel opslag med slettede kommentarer	Antal kommentarer	Andel slettede kommentarer
DR Nyhederne	379.027	670	60,1%	108.117	6,5%
Den Korte Avis	48.456	149	33,6%	10.954	4,1%
Ekstra Bladet	327.557	1.347	50,1%	292.729	6,6%
Politiken	265.218	693	33,0%	51.823	6,3%
TV2 Nyhederne	584.891	1.128	58,9%	260.621	5,6%

